

פעולה לגיל תיכון - סיפורה של ספינת אגוז

מבוא

"בראשית ינואר 1961, נחתה על ראשם של יהודי מרוקו מהלומה מכאיבה, שלרגע איימה לחסל את שארית תקוותם לעלייה לציון. בלילה שבין ה-10 ל-11 בינואר, בהפלגתה ה-13 ממפרץ אל-חוסיימה לגיברלטר, טבעה הספינה "אגוז" מול החוף המרוקני והים האכזר הוריד למצולות 44 מנוסעים. היו אלה – חיים צרפתי ז"ל, האלחוטאי של הספינה שהיה גם ממונה עליה מטעם "המסגרת", 42 מעפילים, ביניהם 7 משפחות ועימן 21 ילדים מגיל שנה ועד שש-עשרה ו-3 רווקים, וכן מלח ספרדי, אחיו של הקברניט, ואחד משני אנשי הצוות של הספינה. לעומת זאת, הקברניט הספרדי בן ה-38, פנציסקו מורייה וגיסו, ניצלו ונמשו מן המים על ידי ספינת משא ספרדית שעברה במקום. ספינות בריטיות, צרפתיות, ספרדיות ומרוקניות, חיפשו במשך יומיים אחר ניצולים. בתום חיפושים מאומצים שבהם השתתפו גם מטוסי חיל האוויר הבריטי בגיברלטר, נפלטו מן הים 22 גוויות. רוב הטבועים היו חגורים חגורות הצלה והם הובאו לקבורה בחלקה היהודית של בית העלמין הכללי באל-חוסיימה. שוועתם של הטבועים האחרים נבלעה בחשכת הלילה, בין גלי הים הסוערים, והמצולה סגרה עליהם לצמיתות".

מתוך: שגב שמואל, מבצע "יכין", עלייתם החשאית של יהודי מרוקו לישראל, משרד הביטחון

מטרות:

1. הכרות עם סיפור הספינה "אגוז" דרך הסיפור האנושי שבו - סיפור של נשים ואנשים שעשו בחירות אמיצות מתוך אמונה. סיפור שהוא עשיר בדילמות של ערכים והגשמתם.
2. דרך סיפור אניית "אגוז", הכרות עם הפעולה הציונית הענפה של יהודי מרוקו ובתוכה את סיפורי הגבורה והאומץ של בני ובנות הנוער - חניכי תנועות הנוער שהיו חוד חנית לפעולה זו.
3. בחירה לציון יחד את "יום הזיכרון למעפילי אגוז" ולהפכו למועד שבו אנו מכבדים את זכרם של אותם מעפילים בין היתר על ידי למידה וציון של הפעולה הציונית העשירה בצפון אפריקה בכלל.

למדריכה/ה:

שימו לב, זוהי פעולה שמתמקדת בסיפורה של אניית אגוז. בפעולה זו לא ניגע בהרחבה בכלל הפעולה הציונית שקדמה להפלגתה של אגוז. אם ברצונך להרחיב בנושא זה ניתן להשתמש **במצגת בנושא המסגרת- פעילותה של המחותרת היהודית במרוקו.**

מטרת העל של פעולה זו היא קודם כל להכיר - להכיר סיפור שהחניכים אולי לא שמעו מעולם או שמעו רק בכותרות. במהלך הפעולה הזו אנחנו "ניתן חיים" לסיפור זה באמצעות מפגש עם סיפוריהם של נשים ואנשים, בחירות שונות שנעשו לאורך הדרך והרבה דילמות של ערכים והגשמתם.

מהלך:

1. שאלו לפתיחה:

מי מכם שמע על סיפורה של אניית אגוז?

אמרו: היום אנחנו נכיר יחד סיפור. סיפור שהוא עוד חלק בפאזל המורכב של איך ולמה קמה מדינת ישראל שאנו חיים בה היום.

2. רקע לטביעתה של ספינת אגוז- ספרו לחניכים:

שנת 1956, לאחר מאבק לאומי ממושך, מרוקו קיבלה את עצמאותה מצרפת. לאחר עצמאותה, השלטון המרוקאי מוציא צו שאוסר על עליית היהודים לישראל, ובמשך השנים 1956-1961 העלייה ממרוקו נערכה באופן חשאי, בעיקר באמצעות המחתרת היהודית במרוקו. היהודים נאלצו לעזוב את בתיהם בחשכה, לעלות על ספינות ליעדים אירופאים ומאירופה להמשיך לישראל. בצורה זאת עלו כ-30,000 יהודים במהלך תקופת העלייה החשאית.

3. **צופים בסרטון- כתבה הערוכה- דרור במחתרת המספרת קצת רוח התקופה דרך חניכי וחניכות תנועת דרור- תנועת נוער ציונית חלוצית שפועלת במרוקו באותם שנים**

לאחר הסרטון ספרי: כחלק מהפעילות הענפה של המחתרת ופעיליה באותם שנים הפליגה אניית "אגוז". בכ"ג בטבת תשכ"א (10 בינואר 1961) הבריחה ספינת אגוז בפעם ה-13 את חוף אל-חוסיימה שבצפון מרוקו לכיוון נמל ג'יברלטאר, על סיפונה 44 מעפילים: ילדים, נשים, גברים וזקנים ופניהם לא"י.

בעיצומה של ההפלגה טבעה "אגוז" על כל מעפיליה. 22 גופות בלבד נימשו מן הים והובאו לקבורה בבית העלמין היהודי באל-חוסיימה, 22 הגופות האחרות ירדו למצולות הים לעולמים.

4. מתחלקים לקבוצות קטנות- כל קבוצה מקבלת סיפור של דמות אחת.

כל קבוצה מקבלת כרטיס משימה.

חוזרים לקבוצה- כל קבוצה מציגה את הדמות שלה.

5. דיון:

- מה, לדעתכם, הניע את המעפילים לבחור את הבחירות שהם בחרו? לכתוב על לוח/פלקט את תשובות החניכים
- האם אתם מזדהים עם המניעים האלו?
- איך בעיניכם האסון של טביעת אגוז- משפיע על המניעים לעלות ארצה שדיברנו עליהם?
- מה, לדעתכם, קורה לעלייה ממרוקו בעקבות האירוע הטרגי הזה?

6. מספרים לחניכים את סיפור מבצע בזק וקוראים יחד את הכרוז

אחרי טביעת האנייה המשטר במרוקו היה הרבה יותר קפדני ביחסו לנסיונות של היהודים לעלות ולקיים פעילות ציונית. בציון חודש לטביעת האנייה ומותם של המעפילים, ולאור זה שהקהילה היהודית אבדה וחסרת תקווה, החליטו חברי המחתרת יחד עם תנועות הנוער לכתוב כרוז שמטרתו להגיד "לא תיפול רוחכם - אנחנו נמשיך לעלות לציון", הפיצו אותו בכל הערים הגדולות של מרוקו וקראו יחד לדקת דומיה. הדבר סתר לחלוטין את החוק והחברים ידעו שהמחיר יהיה להילקח בשבי. בכל זאת הם עשו זאת ואכן אלה שנתפסו נלקחו. הכרוז חיזק את האמונה והתקווה אצל היהודים במרוקו שניתן להמשיך ולעלות לציון.

7. דיון:

- למה בעיניכם זה המעשה שבחרים לעשות מיד אחרי אירוע זה?
- למה בעיניכם דווקא חניכי תנועות הנוער מובילים את המהלך הזה?

8. ספרי:

במהלך חמש השנים שהמחתרת הציונית 1956-1961 עלו לישראל ממרוקו 30,000 יהודים, פעולותיהם האמיצות והנחושות לשמור על המפעל הציוני ולפתח אותו יצרו בסיס לעתיד יבוא. בכ"ג בטבת תשכ"א(10 בינואר 1961) הבריחה ספינת אגוז בפעם ה-13 את חוף אל-חוסימה שבצפון מרוקו לכיוון נמל ג'יברלטאר, על סיפונה 44 מעפילים: ילדים, נשים, גברים וזקנים ופניהם לא"י.

אסון מעפילי "אגוז" גרם לזעזוע עמוק במדינת ישראל ובעולם היהודי והחופשי. כותרות העיתונים במערב הביאו את הבשורה הרעה, את מצוקתם של יהודי מרוקו ואת כמיהתם לעליה בעקבות טביעת המעפילים ובעקבות לחץ בינלאומי על ממשלת מרוקו, הותרה עלייתם של יהודי מרוקו לא"י, ובכך הצטרפו לאחיהם מקצווי תבל ונטלו חלק בבניין הארץ וביישוב. עד 1964 יצאו ממרוקו כ-80 אלף יהודים במבצע יכון, מרביתם הגיעו לישראל.

9. קוראים את החלטות הועידה בנוגע לציונות ולוח השנה הכלל תנועתי.

10. דיון מסכם:

- מה התחדש לכם באופן אישי בעקבות המפגש עם הסיפור?
- האם בעיניכם אנחנו בתנועה צריכים לשמור על הזיכרון של ספינת אגוז? כיצד?
- איך הייתם רוצים לציין את יום הזיכרון למעפילי אגוז השנה?

סיכום:

סיפורה של העלייה ממרוקו הוא סיפור גבורה וחלוציות שמהווה שורש וייסוד לפעילות תנועתית ציונית של גם בישראל היום. סיפור זה לצד סיפורים רבים אחרים שנרצה לחנך ולהתחנך אליהם - צריך להוות סמל חי עבורנו למה תפקיד הציונות גם היום, למה תפקידנו כתנועת נוער ציונית חלוצית. הבחירה שלנו להפוך את יום הזיכרון למעפילי ספינת אגוז למועד קובעת כי הכאב הטמון באבל על מותם של 44 מעפילי האנייה אינו לשווא. מאחוריו מסתתרים סיפורים אנושיים של גבורה שברצוננו להיבנות מהם. כך נהיה ראויים לזכרם. כך נבנה את ישראל שלנו שאלה לא זכו להגיע כפי שהם היו רוצים לראותה.

כרטיס מס' 1 – סיפורו של חיים צרפתי ז"ל

כרטיס מס' 2 – סיפורה של אסתר ליברטי ז"ל (מתוך הספר "חסן השני והיהודים", סיפור העלייה החשאית ממרוקו לאנייס בן סימון).

כרטיס מס' 3 – סיפורה של חנה אזולאי.

כרטיס מס' 4 – סיפורה של משפחת הרוש: דניז, ז'ק, ז'קלין, רפאל ותמר.

כרטיס מס' 5 – סיפורם של דוד דדון ושני ילדיו, דניאל וז'קי.

כרטיס משימה לקבוצה

כל קבוצה תקרא את סיפורה של הדמות או את סיפורן של הדמויות המופיעים) על גבי הכרטיס שלה.

לאחר מכן יתנהל דיון בקבוצה סביב הדמות כדי להעמיק את ההיכרות אתה בעזרת הנקודות האלה:

שם

גיל (אם הגיל אינו מצויין ניתן לומר צעיר, ילד, מבוגר וכו')

מקצוע

יחס למשפחה

שאיפות, תקוות, חלומות

היחס לארץ ישראל

מה הרשים אתכם במפגש עם הדמות?

התכווננו להציג את הדמות בקבוצה על פי הנתונים ועל פי השאלות.

הכינו הצגה על פי הפרטים שקבלתם והציגו אותה בפני הקבוצה.

כרטיס מס' 1

סיפורו של חיים צרפתי ז"ל

חיים צרפתי ז"ל נולד בפאס בשנת 1932 למשפחה שהיו בה 10 ילדים – 4 בנים ו-6 בנות. האב שימש כמורה בתלמוד תורה "אם הבנים" בפאס. בשנת 1949, עלה לישראל הבן הבכור, רחמים. בשנת 1951 עלה ארצה גם חיים. הוא התגייס לצה"ל, עבר קורס קציני קשר והוצב לחיל האוויר.

לאחר שחרורו מצה"ל, בשנת 1954, הוא עבד בקיבוץ עין-יהב. בשל שליטתו בשפה הצרפתית הוא נקרא במבצע "קדש" באוקטובר 1956, לשמש קצין-קישור ליחידות הצרפתיות שנחתו באזור תעלת סואץ. לאחר המלחמה, התנדב לפעולת הצלתם של יהודי מרוקו. תחילה שימש כאלחוטאי במארסיי, אחר כך עבר לגיברלטר ולמרוקו והשתתף במרבית הפלגותיה של "אגוז". בשיחתו האחרונה עם "זילבר" הוא הודה ללא היסוס כי לפני כל הפלגה הוא נתקף פחד גדול, שמא הספינה לא תעמוד בסערות הים. בעיקר חשש כי במקרה של אסון, לא יצליח לשדר בזמן קריאות אזעקה, כדי שאפשר יהיה לחוש לעזרתה של הספינה ולהושיע את נוסעיה. אך הוא ידע לכבוש את פחדו, הן מתוך יחס של חברות כלפי שותפיו לפעולה והן מתוך אחריות למלאכת ההצלה. רגש אחריות זה הוא שכפה עליו להשתתף גם בהפלגה האחרונה של "אגוז". שכן, חיים סיים למעשה את שירותו במרוקו ועמד לשוב ארצה כדי להינשא ולהקים משפחה. בכיס מעילו בגיברלטר, שנמסר לאחיו רחמים לאחר האסון, נמצא אפילו כרטיס טיסה לישראל, שהוצא מטעם חברת "אל-על". במכתבו האחרון כתב: "אחי אני מבטיח לך שזוהי באמת ההפלגה האחרונה. הפעם אני חוזר ארצה...". חיים התארס בפאריס עם אחת מעובדות ה"מסגרת" ולקראת נישואיו רכש דירה ברמת אביב בתל אביב. אך מחליפו בתפקיד, נשא אישה ימים מעטים לפני כן וביקש מחיים להחליפו באותה הפלגה. חיים נעתר לבקשה ויצא לאותה הפלגה שממנה לא שב עוד. משך כל ימי עבודתו ב"מסגרת", היו כל יתר בני משפחתו במרוקו. אך מתוך רגש אחריות מופלא, הוא לא התגלה לפנייהם מעולם. רק פעם אחת, כאשר גברו געגועיו וכליותיו ייסרוהו, הוא נסע לפאס, הגיע לבית הוריו וצילם מרחוק את אימו בשבתה בפתח ביתה. יותר מכך הוא לא הרשה לעצמו להסתכן. רק לאחר מותו, עלו בני המשפחה לישראל... (שגב, עמ' 175-176).

כרטיס מס' 2

סיפורה של אסתר ליברטי ז"ל

לפני ההפלגה, הגיע לקזבלנקה גם "רונון", סגן הקונסול הישראלי בגיברלטר, שבתוקף תפקידו טיפל גם בעניינים של העולים, ועתה ביקש לראות במו עיניו כיצד מתבצעת ההעפלה. וכך, ביום ה-10 בינואר, בשעות הבוקר המוקדמות, יצאו פעילי ה"מסגרת" לבתיהם של היהודים בסמטאות הצרות של ה"מלאח" בקזבלנקה והחלו להעביר את המועמדים להעפלה למקום הריכוז הקבוע. ריכוז המשפחות, ללא התראה מוקדמת, לא היה קל.

נשים עזבו את קדירות הבישול, גברים היו בדרכם לעבודה וכמה ילדים נאספו מבית ספרם. רק גברת אחת, אסתר ליברטי, רווקה כבת ארבעים, לא נמצאה בבית. היהודים ישבו כבר מכורבלים במכוניות, המנועים פועלים. אך ההוראה של אלכס הייתה חד משמעית: אין להשאיר את אסתר ליברטי בקזבלנקה. שליחים יצאו בהולים לשוק ומצאו שם את אסתר שקועה במיקוח נוקב עם רוכל, ליד דוכן ירקות. הם רמזו לה רק רמז, השמיעו חצי מילה. מיד השליכה את הסלים מידה ורצה עם השליחים לעבר המכוניות. אפילו את ביתה לא הספיקה לנעול, למקרה שתשוב אליו בשעת תקלה. אסתר ליברטי נסעה אותו יום כ-800 ק"מ, עלתה על סיפון "אגוז" ו... טבעה יחד עם כל העולים האחרים (שגב, עמ' 176).

כרטיס מס' 3

סיפורה של חנה אזולאי ז"ל

חנה אזולאי אינה יכולה לעצום עין מרוב התרגשות. היא מנסה לתאר לעצמה את העתיד המצפה לה ולשבעת ילדיה. הבכור, דוד, העדיף להישאר במרוקו. אבל פאני בת השנים-עשרה ויולנד בת השש נמצאות כבר בישראל. ב-2 בינואר, פחות מארבעים ושמונה שעות לפני בואו של נשיא מצרים גמאל עבדול נאצר למרוקו, כאורח הכבוד של ועידת הפסגה בקזבלנקה, הצליחה הרשת לארגן מבצע נועז ביותר. 64 צעירים יהודים ניצלו את חופשת חג המולד ונמלטו אל החופש. הם התחזו לחניכי תנועת הצופים המרוקאים, התארגנו באזור נופש ליד טנג'יר, עלו על הספינה ברצועת חוף קטנה, סמוך לעיר, ויצאו לגיברלטר. אנשי הסוכנות היהודית חיכו להם במחנה-מעבר, שהוקם למרגלות הצוק, ושלחו אותם למרסיי. משם המשיכו באנייה ישראלית לחיפה. פאני ויולנד אזולאי וכל האחרים, לא ידעו מהו היעד האמיתי. כאשר "הבודקים" באו לקחת אותן, ללא הודעה מוקדמת, חנה לא הייתה בבית. מכיוון שהכול "בער" כל כך, הבנות נאלצו לצאת לדרך בלי להיפרד ממנה. ועשוי היא מחייכת למחשבה שבקרוב מאד תשוב ותראה אותן.

כרטיס מס' 4

סיפורה של משפחת בן הרוש: רפאל, תמר, ז'אק, דניז, ז'קלין וגבריאל

השיירה הגיעה לחוף. חברי חוליית האבטחה התפזרו בפינות שונות של החוף, בעוד שהעולים עצמם שכבו לנוח על החול הרטוב. עתה הגיעה גם שעת הפרידה של "עדי" מעל בני משפחתו... יומיים לפני כן, בילה "עדי", אחד מחברי חוליית החוף, עם בני משפחתו בקזבלנקה, בחתונת אחיו הבכור ז'אק (יעקב) בן ה-29 עם העלמה דניז בר ששת. עתה נפגשו כולם שוב על החוף. דניז באה למסע כשהיא חובשת לראשה כובע פרווה לבן. בהתרגשות רבה היא סיפרה כי אביה התעקש שהיא תינשא לז'אק לפני עלייתה ארצה. עתה היא תחגוג את ירח הדבש שלה ישראל ותעשה טיול בכל רחבי הארץ. "עדי" היה נרגש מאד ולבו היה מלא גאווה על כי נתגלגלה לידיו הזכות לסייע בהעלאת הוריו לארץ-הקודש. מכל בני משפחתו, רק אחיו הצעיר ממנו, אריה, היה בארץ. הוא הרים בזרועותיו את בן-הזקונים, גבריאל, שרק תמול שלשום הפך לבר-מצווה; נשק לאחותו ז'קלין, התחבק עם גיסתו ה"טרייה", דניז, והבטיח לאחיו ז'אק להתראות עמו "בקרוב" בישראל. אימו, תמר, בכתה מרוב התרגשות. "עדי" נפל על צווארה והרגיע אותה: "אל תבכי, אמא, אני בא אחריכם". לאחר שנפרד בטפיחות כתף מאביו, רפאל, הוא מיהר לתפוס עמדת תצפית באחת מפינות החוף בעוד שחבריו למשמרת הם שסייעו למשפחתו לעלות לסירה (שגב, עמ' 179).

כרטיס מס' 5

סיפורם של דוד דדון ושני ילדיו – דניאלה וז'אקי

בפינה אחרת של החוף, עמדו דוד דדון ושני ילדיו – דניאלה וז'אקי. לפני כחודשיים, נתפס דדון בשדה התעופה של קזבלנקה כשברשותו דרכון מזויף. אשתו ושני ילדים אחרים, שהיו מצוידים אף הם בדרכונים מזויפים, הצליחו לחמוק קודם לכן ממרוקו. דדון נעצר על-ידי המשטרה וכעבור מספר ימים שוחרר בערבות. אך משטרת קזבלנקה עקבה אחריו תוך תקווה ללכוד באמצעותו את פעילי ה"מסגרת". על כן, כאשר היה צריך להודיע לו על הפלגת "אגוז", פעילי ה"מסגרת" לא הלכו לביתו, אלא ארבו לו ברחוב, כיסו את ראשו בשק והכניסו אותו למכונית שמיהרה להסתלק מהמקום. ה"חטיפה" בוצעה במהירות כה רבה, עד כי העוברים ושבים לא הספיקו אפילו להזעיק את המשטרה. עתה עמד דוד דדון בחוף אל-חוסיימה, שמח ועליז והיה משוכנע כי הפעם יגיע למחוז חפצו בשלום (שגב, עמ' 180).

לאחינו היהודים במרוקו

ארבעים וארבעה מאחינו בעלי דחף עז לחיות בארץ הקודש, מלאי תקוות לעתיד טוב יותר נעלמו במצולות ים. רק מעטים זכו להיקבר לפי מנהגינו, כאשר היתר נעלמו במעמקי הים.

משפחותיהם וכל העם היהודי מבכים את אובדנם. תיקווה עתיקת יומין מזה 2000 שנים, דוחפת את היהודים לעזוב בכל דרך אפשרית ובכל האמצעים העומדים לרשותם, לכיוון ציון וירושלים. אבדה כל אפשרות למצוא ביטחון במרוקו העצמאית.

קיימת אפשרות, שארמון בית המלוכה אינו מעורב בגל האנטי יהודי המתפתח ברגעים אלה. אנחנו יודעים שהאנטישמיות נוגדת את עקרונות האסלאם. אבל, ישנם גורמים שהחליטו בסוד לרדוף אותנו ולהעליב אותנו. על כל אלה לדעת, שסופם יהיה מר מעמלק והמן עד היטלר ואייכמן.

הדרך הינה ארוכה, מאלה שהוכו על ידי הגורל.

אנחנו לא לבד! כל קהילות ישראל ברחבי העולם, מבכים את המתים ונלחמים למען זכויותינו וחירויותינו. ראו נא! את עוצמת תגובת העיתונות בעולם כולו ובארגונים היהודים והלא יהודים בבתי המחוקקים. מחר יום השלושים לאבל, הבה נתאחדה בשתיים עשרה בצהריים, במשך שתי דקות דומייה, לזכרם של החללים.

זו הפגנתנו הראשונה! אל תאבדו את אומץ לבכם! הישארו חזקים ונועזים! הקרב למען זכויותינו וחירויותינו ממשך!

כרוז שהופץ בערים הגדולות במרוקו ובמרכזים יהודיים על ידי פעילי המחתרת וחברי תנועות הנוער הציוניות במרוקו – פברואר 1961

- לוח תאריכים של פרשת העלייה החשאית ממרוקו**
- 15 באוגוסט 1955** - שלמה חביליו יוצא לצפון-אפריקה לבדוק אפשרות להקמת רשת פעילי הגנה והעפלה.
- 2 במרס 1956** - עצמאות מרוקו.
- סוף מאי 1956** - סגירת מחנה "קדימה".
- 27 בספטמבר 1956** - ראש שירותי הביטחון המרוקני מפרסם צו שמספרו 424 האוסר על יהודי מרוקו להגר לישראל
- נובמבר 1956** - "המסגרת" מתפרסת ומתחילה בהעלאת יהודים ממרוקו.
- ראשית 1957** - סגירת משרד העלייה בטאנג'יר לאחר שבוטל מעמדה הבינלאומי של העיר.
- אוגוסט 1958** - הסולטן סידי מוחמד בן יוסף מקבל את התואר מוחמד ה-5 מלך מרוקו.
- אוקטובר 1958** - מרוקו מצטרפת לליגה הערבית.
- דצמבר 1959** - "המסגרת" מקימה מערכת דואר חלופית לאחר ביטול קשרי הדואר בין ישראל ומרוקו.
- 9 במארס 1960** - הלאמת מוסדות האליאנס, רשת החינוך היהודי, ושילובה ברשת החינוך הכללית.
- דצמבר 1960** - אלכס גתמון וגד שחר מגיעים למרוקו לפקד על "המסגרת".
- 3 בינואר 1961** - כינוס "ועידת קזבלנקה" לדיון בנושא המשבר בקונגו. נאצר, נשיא מצרים, מגיע לוועידה, שהפכה להיות אנטי-ישראלית מוצהרת.
- ינואר 1961** - "מבצע מאנוס" – הברחת ילדים ממרוקו למרסיי.
- 11 בינואר 1961** - ההפלגה ה-13 של הספינה "אגוז" וטביעתה.
- 12 בינואר 1961** - הפסקת החיפושים אחר הניצולים (12: 45).
- 13 בינואר 1961** - עיתוני מרוקו מפרסמים את דבר טביעת הספינה "אגוז" ותוקפים את הציונים.
- 13 בינואר 1961** - פגישת הרגעה בין מולאי חסן, יורש העצר המרוקני, לבין משלחת נכבדים יהודים.
- 9 בפברואר 1961** - מבצע "בזק" – חלוקת כרוז ליהודי מרוקו המספר את סיפורה של "אגוז".
- 13 בפברואר 1961** - מעצרים של פעילי המסגרת במרוקו וביניהם מאיר קנפו ורפי ועקנין (נפטר ביולי 1961 לאחר עינויים קשים שעבר בכלא המרוקני).
- 18 בפברואר 1961** - פגישה של מלך מרוקו עם משלחת נכבדים יהודים לצורך הרגעת המתח בין היהודים לבין השלטון המרוקני.
- 25 בפברואר 1961** - מותו של המלך מוחמד החמישי והכתרתו של חסן למלך מרוקו.
- מארס 1961** - התחלת מבצעי "קוקוס" – הפלגה באוניות גדולות מחוף האוקיינוס האטלנטי לספרד.
- 28 ביוני 1961** - מבצע "מילאר" – הברחת ילדים ממרוקו. הקבוצה הראשונה מנתה 127 ילדים. את המבצע ארגנו דוד וגיזל ליטמן.
- 27 בנובמבר 1961** - התחלת מבצע "ייכין" – העלאת יהודי מרוקו בהסכמת השלטון המרוקני.
- 20 ביוני 1962** - שלטונות מרוקו סוגרים את כל המשרדים היהודים במרוקו.
- 31 בדצמבר 1963** - סיום מבצע "ייכין" שבמהלכו הועלו 73,899 יהודים מ-120 מקומות יישוב במרוקו.

נסים אדרי	בן 36 אב	תמר בן הרוש	בת 45 אם
שבא אדרי	בת 32 אם	זיק בן הרוש	בן 27
מרדכי אדרי	בן 13	דינה בן הרוש בר ששת	בת 22
ארזה אדרי	בת 9	זיקלין בן הרוש	בת 20
אנט אדרי	בן 7	גבריאל בן הרוש	בן 14
מרסל אדרי	בן 5	רחל בן לולו	בת 70 סבתא
בבר אדרי	בן שנתיים	דוד בן לולו	בן 60 אב
חנינה אזולאי	בן 44 אב	מרי בן לולו	בת 52 אם
גיזל אזולאי	בת 16.5	אליס בן לולו	בת 18
שלום אזולאי	בן 9	פרחה גוזלן	בת 70
מאיר אזולאי	בן 5	דניאל דדון	בן 33 אב
רחל אזולאי	בת שנה	זיק דדון	בן 6
יצחק אלמליח	בן 40 אב	יהודה דהן	בן 19
עליה אלמליח	בת 32 אם	אסתר ליברטי	בת 57
אלברט אלמליח	בן 12	אהרון (הנרי) ממן	בן 42 אב
שמעון אלמליח	בן 10	רבקה ממן	בת 40 אם
סוזן אלמליח	בת 4	פלורנס ממן	בן 13
מסודי אלמליח	בת 2	גיזל ממן	בת 11
דוד אלקובי	בן 14	חיים ממן	בן 5
רפאל בן הרוש בן 53 אב		חיים צרפתי	בן 28 שליח המוסד

פקו פרזי - ספן ספרדי שנשאר עם המעפילים ונספה עמם